

Stadsstyrelsens sektion för tekniska § 16
stødtjänster
Stadsstyrelsens sektion för tekniska § 43
stødtjänster

27.03.2020

27.05.2020

Besluta om vattentjänsters bolagisering

369/00.01.00.03/2019

Stadsstyrelsens sektion för tekniska stødtjänster 27.03.2020 § 16

Beredare

Stadsingenjör Manne Carla, tfn 040 488 5670

Föredragande

Teknisk chef Jonas Nylund, tfn 050 428 3774
fornamn.efternamn@pargas.fi

Sektionen för tekniska stødtjänster har på sitt möte 6.3.2019 under § 41 "Utveckling av organisationen inom tekniska stødtjänster" beslutat att föreslå till stadsstyrelsen att påbörja en utredning om vattentjänstverkets bolagisering. Stadsstyrelsen godkände förslaget på sitt möte 27.5.2019.

Bolagiseringsutredningen beställdes enligt stadsstyrelsens beslut från Pöyry Finland Oy (nuvarande AFRY Oy).

Pöyry Finland Oy gav den förmånligaste offerten med bedömningsfaktorerna pris och referenser. Bolagiseringsutredningen påbörjades av AFRY i juni 2019. I utredningen analyserades den nuvarande vattentjänstverksamheten i Pargas stad samt bolagiseringsalternativen ur kommunens, vattentjänsternas och kundens synvinkel.

Vattentjänstverket ansvarar för tillverkningen och distributionen av hushållsvatten samt mottagande och rening av avloppsvatten på sina verksamhetsområden. Dessutom handhar vattentjänstverket ansvaret för utvecklingen och upprätthållandet av rörnäten för hushållsvatten och avloppsvatten.

Enligt stadsstyrelsens beslut har styrgruppens sammansättning för utredningsarbetet om bolagiseringen varit stadsdirektör Patrik Nygrén, ekonomichef Petra Palmroos, samhällsingenjör Matias Jensén samt stadsingenjör Manne Carla. Stadens revisor Andreas Holmgård har också varit närvarande på en del av styrgruppens möten.

AFRY gav sin första presentation den 11.2.2020 till styrgruppen. I presentationen deltog också revisor Andreas Holmgård, fjärrvärmebolagets styrelseordförande Christel Sonntag, ordförande Markku Orell från stadsstyrelsens sektion för tekniska stødtjänster, vattentjänstchef Marko Rusi och teknisk chef Jonas Nylund. Efter presentationen av bolagiseringsutredningen beslöt styrgruppen att gå vidare med förslaget som fusionerar vattentjänstverket med fjärrvärmebolaget till ett bolag inom stadskoncernen. Det andra alternativet var att bolagisera vattentjänstverket till ett skilt bolag, men den modellen ansågs inte som attraktiv av styrgruppen.

Genom en bolagisering och fusion eftersträvas en tillräcklig självständighet och

effektivitet i vattentjänstverksamheten samt klarhet i ansvarsfördelningen. Vattentjänstverkets nuvarande operativa beslutsfattande är fördelat på tre kommunala organ: stadsstyrelsens sektion för tekniska stödtjänster, stadsstyrelsen samt fullmäktige. Beslutsprocesserna i den nuvarande modellen är ofta tidskrävande. I ett bolag skulle vattentjänstverksamheten ha en snabb process för allt beslutsfattande genom bolagets styrelse och beslutet kunde verkställas omedelbart. Bolagets styrelse kan också medföra ledningen ett verkligt mervärde.

En annan fördel med bolagiseringen är kostnadsmotsvarigheten i både skötseln och transparensen av ekonomin. Detta skulle ge fördelar för den dagliga verksamheten och den ekonomiska uppföljningen. Vattentaxorna kunde på lång sikt (10 års prognos) hållas på en lägre nivå till följd av bolagiseringen jämfört med den nuvarande verksamhetsmodellen som en balansenhetsmodell. En bolagisering skulle understryka att vattentjänstverkets verksamhet styrs på företagsekonomiska grunder med kostnadseffektivitet, bättre service, långsiktig planering samt transparens i ekonomin som resultat. Ett bolag skulle också vara mer attraktivt som arbetsgivare vid rekryteringar av ny personal jämfört med nuläget.

Riskerna med en bolagisering och fusion kan anses som små jämfört med fördelarna som kan uppnås. I samband med bolagiseringen bör en överlåtelseskatt på fastigheter och värdepapper betalas, men dessa har en osignifikant ekonomisk betydelse i transaktionen.

I en bolagisering skulle staden erhålla en försäljningsvinst på ca 4,6 Meur och i fortsättningen ekonomisk nytta i form av vattenbolagets intäktsföring till sin ägare. Försäljningsvinsten till staden preciseras i slutet av 2020 om beslutet om bolagisering genomförs.

Så länge som bolaget bär på etableringslån och betalar ränta på dessa till staden kan resultatet justeras till beskattningsneutralt. På lång sikt omvandlas bolagets intäktsföring för sin ägare till dividendutdelning och då skall bolaget givetvis uppvisa ett beskattningsbart resultat.

Enligt AFRY:s utredning kan de bästa synergier i verksamheterna uppnås genom en fusionering av vattentjänstverket och stadens fjärrvärmebolag Pargas Fjärrvärme Ab till ett bolag. Verksamheternas synergieffekter har uppskattats till ett värde på ca 200 000 eur/år. En skild bokföring förs för båda verksamheterna i denna modell, vilket betyder att transparensen i den ekonomiska uppföljningen bibehålls för fjärrvärmebolaget. Fjärrvärmebolagets kundavgifter påverkas ej negativt av fusioneringen.

Fusioneringsmodellen säkrar på bästa möjliga sätt båda verksamheternas framtid inom stadskoncernen. Avgifterna för vattentjänstverksamheten utvecklas mer återhållsamt än i den nuvarande balansenhetsmodellen. En fusionering med båda rörelseverksamheterna koncentrerade till ett bolag gör styrsystemet för stadskoncernen tydligare. Vid fusioneringen av vattentjänstverket skulle staden erhålla en försäljningsvinst på ca 4,6 Meur. På koncernnivå är inverkan 0 eur.

Förslag	Föredraganden föreslår enligt styrgruppens rekommendation till sektionen att den beslutar om att föreslå till stadsstyrelsen att Pargas stads vattentjänstverk och fjärrvärmebolaget Pargas Fjärrvärme Ab fusioneras på grund av de ekonomiska och verksamhetsmässiga synergierna som uppkommer av fusioneringen.
Beslut	Reijo Kuivamäki från AFRY Oy presenterade bolagiseringsutredningen och svarade på ställda frågor. Efter detta avlägsnade sig Pargas Fjärrvärmes styrelsemedlemmar samt Reijo Kuivamäki som deltog på distans och ordföranden öppnade diskussionen. Ledamot Christer Friis föreslog att ärendet remitteras. Sektionen omfattade förslaget. Sektionen framförde behovet av en konsekvensbedömning där bl.a. följande aspekter behandlas: inverkan på vattenkonsumenten, samhället och demokratin dvs beslutsfattandet, investeringar, eventuella kriskommunkriterier, personalen och framtida utvecklingsplaner för vattenverket. Sektionen önskar mera detaljer gällande uträknade synergieffekter.
Delgivning	Stadsingenjör M. Carla, vattentjänstchef M. Rusi, styrelseordförande Christel Sonntag

Stadsstyrelsens sektion för tekniska stödtjänster 27.05.2020 § 43

Beredare
Föredragande

Stadsingenjör Manne Carla, tfn 040 488 5670
Teknisk chef Jonas Nylund, tfn 050 428 3774
fornamn.efternamn@pargas.fi

Det hölls ett informationsmöte om bolagiseringsutredningen den 16 april 2020 för stadsstyrelsen, sektionen för tekniska stödtjänster och fjärrvärmebolagets styrelse. Ärendet remitterades på sektionens förra möte på Christer Friis förslag för att få en mera omfattande och specificerad konsekvensbedömning (bilaga 1) och mera detaljer gällande synergieffekterna av fusionsalternativet mellan vattentjänstverket och Pargas Fjärrvärme Ab. Därutöver utreddes alternativet Noll +, dvs. det granskades vilka utvecklingsmöjligheter som kunde genomföras i den nuvarande modellen (jfr = balansenhet) där vattentjänstverket är en del av stadens organisation. Alternativet Noll + kunde närmast jämföras med modellen som affärsverk.

På sektionens förra möte lyftes även upp frågan om personalsituationen på vattentjänstverket och verkets framtida utvecklingsplaner. Det har inte planerats några ändringar gällande vattentjänstverkets personal om verksamhetsformen ändras. Detta framgår även av AFRY:s utredning. Personalstyrkan förblir densamma och är i princip inte beroende av bolagsformen för verksamheten. Vad gäller vattentjänstverkets investeringar är situationen densamma. Framtida investeringsbehov beror inte på verksamhetsmodellen. Det är dock möjligt att uppnå stora verksamhetsmässiga fördelar i hanteringen av investeringar om verksamheten bedrivs i bolagsform, vilka inte kan uppnås om verksamheten bedrivs av en balansenhet eller enligt Noll +. Om verksamheten bedrivs i bolagsform kan bolagets styrelse självständigt fatta beslut om investeringarna

inom vattentjänster, besluten är inte beroende av andra investeringsbehov i staden som begränsar de anslag som beviljas årligen för investeringsbehov inom vattentjänsterna. I bolagsform måste investeringsanslagen endast balanseras med avskrivningar, på så sätt går det också bättre att få dem att motsvara vattentjänstverkets verkliga investeringsbehov. Därtill avslutas anslagen för investeringsprojekt inte varje år per 31.12, utan de gäller också över årsskiftet, om det finns ett behov för det på grund av tidsplanen (erfarenheten har visat att största delen av investeringsprojekt pågår över ett årsskifte).

AFRY har uppdaterat utredningen beträffande synergieffekterna med mera detaljerade uppgifter och kompletterat utredningen med utvecklingsmöjligheterna av alternativet Noll +. Även vattentjänstverkets och fjärrvärmebolagets uppgifter för 2019 har uppdaterats i utredningen. Det framgår av utredningen att vissa aspekter kan utvecklas och genomföras inom vattentjänsterna i alternativet Noll +, men det går inte att uppnå lika stora ekonomiska och verksamhetsmässiga fördelar med alternativet Noll + jämfört med fusioneringsalternativet. Utvecklingen av vattentjänsttaxorna skulle vara densamma som i balansenheten, dvs. högre än i den föreslagna fusioneringsmodellen. Av den anledningen ger fusioneringsmodellen fortfarande de bästa möjligheterna att utveckla vattentjänstverksamheten i Pargas och ett bättre och förmånligare pris-/kvalitetsförhållande till vattentjänstverkets kunder.

Andreas Holmgård (BDO Ab) närvarar vid mötet för att belysa och svara på frågor som gäller ekonomin och stadens och koncernens bokföring.

Kompletterande material	Konsekvensbedömning Ekonomisk analys av bolagisering, revisor Andreas Holmgård
Förslag	Föredraganden föreslår enligt styrgruppens rekommendation för sektionen att den beslutar att föreslå för stadsstyrelsen att Pargas stads vattentjänstverk och Pargas stads fjärrvärmebolag Pargas Fjärrvärme Ab fusioneras på grund av de ekonomiska och verksamhetsmässiga synergierna och fördelarna som är bättre än i de andra granskade alternativen för affärsverksamheten.
Beslut	Stadens revisor Andreas Holmgård redogjorde på mötet gällande ekonomiska aspekter gällande vattentjänstverkets bolagisering, se kompletterande material. Ledamot Christer Friis föreslog att vattentjänstverket skulle kvarstå som en egen balansenhet, dvs ingen fusionering med Pargas Fjärrvärme Ab. <i>Ordföranden föreslog att sektionen framför, avvikande från föredragandens förslag, följande som sitt utlåtande till stadsstyrelsen:</i> <i>Försäljningsvinsten från försäljning av rörelseverksamhet som föreslås som modell för bolagiseringen är 4,8 milj. € för moderbolaget, men nyttan av den försvinner vid koncernberäkningen, eftersom externa pengar inte används vid affären.</i>

Vattentjänstverkets nuvarande balansvärde är ca 10,7 milj. € och avsikten är att det vid försäljningen av rörelseverksamheten ska höjas till 15,5 milj. €, dvs. med det 4,8 milj. € som försäljningsvinsten förutsätter.

En ökning av balansvärdet/en höjning av anskaffningsutgiften för egendom medför ett tryck på att ytterligare höja taxan för de redan höga bruksavgifterna som för närvarande är 0,54 €/21 % högre än genomsnittet i grannkommunerna. Skillnaden är ännu högre i fråga om grundavgifterna.

Det nya bolaget skuldsätter sig avsevärt i arrangemanget och dess soliditet sjunker till 33-39 %, då den borde vara över 50 %. Beloppet för räntebärande skulder är 10,2 milj. € 2030, dvs. lika stort som etableringslånet för Pargas stad. Om vattentjänstverket fortsätter som balansenhet varierar soliditeten mellan 47 och 55 % och beloppet för räntebärande skulder är 0,8 milj. € 2030.

Stadens möjligheter att utöva inflytande på den operativa verksamheten minskar i bolagiseringsmodellen. Å andra sidan, då det är fråga om vattentjänster för flera tusen kunder, är det viktigt att det i beslutsfattandet finns en tillräckligt stark representation av förtroendevalda, som styrelsen och fullmäktige.

Fusionens synergieffekter har uppskattats till 225 000 €.

Sammandrag

Den administrativa nyttan för 83 000 € och de tekniska fördelarna för 70 000 € ska sökas effektivt utifrån den nuvarande modellen med balansenhet, dvs. alternativet Noll +.

Sektionen omfattade ordförandens förslag och ledamot Christer Friis återtog sitt förslag.

Delgivning

Vattentjänstchef Marko Rusi, ekonomichef Petra Palmroos, ordförande för styrelsen för fjärrvärmebolaget Tarmo Tuominen, stadsingenjör Manne Carla, stadsdirektör Patrik Nygrén